

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 29 decembar 2015. godine
Ref. br.:RK879/15

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI134/14

Podnosilac

Sadik Thaqi

Žalba u vezi sa izostajanjem istrage o smrti sina

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Sadik Thaqi, sa prebivalištem u Prištini (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva se ne poziva izričito na posebnu odluku javnog organa koja bi se osporila.
3. On se, uglavnom, žali na propust javnih organa da utvrde “*da li neko treba da mu odgovori o nasilnoj smrti*” njegovog sina.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena zahteva podnosioca o nedostatku krivične istrage o smrti njegovog sina. Podnosilac zahteva smatra da su povređena njegova prava, garantovana članom 25. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članom 2. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava i članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 on (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 1. septembra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 5. septembra 2014. godine, predsednik Suda je imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.
8. Dana 12. septembra 2014. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva.
9. Dana 29. juna 2015. godine, odlukom br. KSH. KI134/14, predsednica Suda je imenovala sudiju Ivana Čukalovića za člana Veća za razmatranje umesto sudije Kadri Kryeziua, kome je mandat u Ustavnom sudu okončan 26. juna 2015. godine.
10. Dana 14. oktobra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno preporučilo Sudu prihvatljivost zahteva.

Činjenice slučaja

11. Prema podnosiocu zahteva i na osnovu podnete dokumentacije, činjenice slučaja mogu biti ukratko opisane na sledeći način:
12. Dana 4. septembra 2003. godine, određeni broj zatvorenika u zatvoru u Dubravi je napalo nenaoružane zatvorske čuvarе i preuzelo kontrolu nad paviljonom 2 zatvora u Dubravi. Zatvorenici su zabarikadirali ulaz u ćelijski blok, koristeći dušeke i nakon toga, *inter alia*, tražili poboljšane uslova života od uprave zatvora.

13. Istog datuma, ekipa za intervencije je počela sa uklanjanjem dušeka koje su zatvorenici koristili kao barikadu. Kao odgovor na to, zatvorenici su zapalili dušeka i kao posledica toga 5 (pet) zatvorenika je umrlo od udisanja toksičnih isparenja i povreda zadobijenih vatrom koja je usledila. Sin podnosioca zahteva, Ardian Thaqi, je bio jedan od zatvorenika koji je preminuo u neredima u zatvoru u Dubravi.
14. Dana 5. septembra 2003. godine, tužilac Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu (u daljem tekstu: UNMIK) je zatražio ispitivanje i obdukciju tela petoro preminulih zatvorenika.
15. Dana 7. septembra 2003. godine, Centralna jedinica UNMIK-a za krivičnu istragu je (u daljem tekstu: CJKI) objavila izveštaj o preliminarnoj istrazi incidenta.
16. Dana 10. septembra 2003. godine, UNMIK je osnovao posebnu komisiju zvano „Komisija o Dubravi“ kako bi se, *inter alia*, utvrdili događaji od 4. septembra 2003. godine, kao i činjenice i okolnosti koje su do njih dovele.
17. Komisija o Dubravi je razmotrila način na koji su organi tretirali incident; žalbe zatvorenika, a zatim razloge incidenta; plan za rešavanje zatvorskih nemira; prethodne incidente u zatvoru; uslove zatvorenika, kao i obuke uprave i obuke u zatvoru.
18. Dana 22. septembra 2003. godine, UNMIK policija je pokrenula krivičnu istragu povodom incidenta pod nazivom “Izazivanje opšte opasnosti požarom kao teško delo protiv opšte sigurnosti koje rezultira ubistvom”.
19. Dana 4. novembra 2003. godine, Komisija o Dubravi je okončala svoje razmatranje i objavila izveštaj u kome je navela 39 (trideset devet) preporuka u cilju uspostavljanja dobrih standarda upravljanja u zatvoru.
20. Dana 10. avgusta 2004. godine, tužilac UNMIK-a je zatražio da istražitelji UNMIK-a prošire delokrug istrage i obuhvate moguće krivično ponašanje ili nemar Odseka za kaznenu upravu ili drugih zaposlenih u UNMIK-u. Međutim, ovu preporuku organi UNMIK-a su ignorisali.
21. Dana 9. decembra 2008. godine, Misija vladavine prava Evropske unije na Kosovu (u daljem tekstu: EULEX) je preuzela odgovornost od UNMIK-a za nerešene pravne predmete i policijske istrage, a dokumentacija vezana za slučaj podnosioca zahteva je zvanično predata EULEX-u 23. decembra 2008. godine u skladu sa članom 15.10 Zakona o specijalnom tužilaštvu Republike Kosovo br. 03/L-052 (u daljem tekstu: Zakon o specijalnom tužilaštvu).
22. Dana 16. jula 2010. godine, tužilac EULEX-a je prekinuo postupak protiv zatvorenika, utvrđujući da nije bilo osnovane sumnje da su okrivljeni počinili krivično delo.
23. Podnosilac zahteva je obavešten o ovoj odluci pismom od 16. jula 2010. godine. On je imao opciju da podnese pismeni zahtev pretpretresnom sudiji za

produženje istrage ili da podigne optužnicu protiv okrivljenih pred nadležnim Okružnim sudom u roku od 8 (osam) dana od dana prijema obaveštenja o obustavljanju istrage u skladu sa članom 15.12 Zakona o specijalnom tužilaštvu i članovima 62. i 224. Privremenog zakona o krivičnom postupku Kosova, koji je bio na snazi u to vreme. Izgleda da podnosilac zahteva nije iskoristio nijednu mogućnost.

24. Dana 6. septembra 2010. godine, žalba podnosioca zahteva je registrovana kod Komisije za razmatranje ljudskih prava (u daljem tekstu: Komisija).
25. Što se tiče žalbe protiv UNMIK-a, Komisija je primetila da nije nadležna da ispita postupke ili propuste UNMIK-a i stoga, istu je proglasila neprihvatljivom.
26. Što se tiče žalbe protiv organa zatvora, Komisija je primetila da nije *ratione temporis* sa njenom nadležnošću i stoga je proglasila neprihvatljivom.
27. Što se tiče žalbe protiv zatvorenika, Komisija je primetila da je gonjenje zatvorenika prihvatljivo prema njenom mandatu. Međutim, Komisija je utvrdila da je EULEX izvršio svoje odgovornosti u vezi sa ovom istragom i shodno tome, utvrdila je da nije došlo do povrede člana 2. EKLJP.
28. Tokom 2013. godine, podnosilac zahteva je kontaktirao brojne organe, tražeći istragu o smrti svog sina, uključujući Ministarstvo pravde, Vrhovni sud Republike Kosovo, Kancelariju glavnog državnog tužioca, Kancelariju glavnog tužioca EULEX-a i Evropski sud za ljudska prava.
29. U pismu od 19. marta 2013. godine, Vrhovni sud Republike Kosovo je obavestio podnosioca zahteva da nije u okviru njegovog mandata da sprovodi istrage i da je pitanje istrage u ovom slučaju nadležnost drugih organa.
30. U pismu od 3. maja 2013. godine, državni tužilac je uputio podnosioca zahteva da kontaktira Tužilaštvo EULEX-a, s obzirom da je njegov slučaj od početka vodio UNMIK, koji je kasnije predat EULEX-u, i nije razmatran od strane državnog tužioca.
31. U pismu od 15. jula 2013. godine, zamenik premijera i ministar pravde je obavestio podnosioca zahteva da treba da nastavi ovaj pravni kurs pred nadležnim organima.
32. U pismu od 7. juna 2013. godine, Kancelarija glavnog tužioca EULEX-a je obavestila podnosioca zahteva da istraga može biti ponovo otvorena samo ako su novi dokazi na raspolaganju, a koji nisu prethodno izvođeni i razmatrani.

Navodi podnosioca

33. Kao što je gore navedeno, na osnovu činjenica slučaja se može shvatiti da podnosilac zahteva tvrdi povredu člana 25. [Pravo na Život] Ustava i člana 2. [Pravo na život] EKLJP na suštinskom i proceduralnom osnovu. Suštinski aspekt se odnosi na odgovornost vlasti za smrt sina podnosioca zahteva, dok se proceduralni aspekt odnosi na obaveze države da istraži uzrok smrti njegovog sina.

Relevantni zakon

34. Sud primećuje da u vreme ovih događaja, tokom vremena u kojem su preduzete ove istrage, važeći zakon i odgovarajuće odredbe relevantne za ovaj slučaj su bili:

Privremeni zakon o krivičnom postupku Kosova, proglašen Uredbom UNMIK-a 2003/26 od 6. jula 2003. godine

Član 62

(1) Osim u slučajevima iz Članova 226. i 227. Ovog Zakona, kad javni tužilac ustanovi da nema osnova za pokretanje istrage i gonjenje za krivično delo koje se goni po službenoj dužnosti ili po predlogu za gonjenje, ili kada ustanovi da nema osnova za gonjenje bilo kog od prijavljenih saučesnika, ili kada se prema ovim Zakonu smatra da je on/ona odustao od gonjenja, dužan je da u roku od osam dana o tome obavestio oštećenog i uputi gađ a on/ona može sam da preduzme gonjenje kao subsidijarni tužilac. Isti postupak primenjuje i sud ako je javni tužilac odustao od gonjenja pre početka glavnog pretresa.

(2) Oštećeni ima pravo da preduzme, odnosno nastavi gonjenje u roku od osam dana od dana kad je primio obaveštenje iz stave 1 ovog Člana.

(3) Ako je javni tužilac povukao optužnicu, oštećeni može, preduzimajući gonjenje, da ostane pri podignutoj optužnici ili da podigne novu.

(4) Ako oštećeni koji nije obavešten da javni tužilac nije preduzeo gonjenje ili da je odustao od gonjenja, može svoju izjavu da produžava postupak da da pred nadležnim sudom u roku od tri meseca od dana kad je javni tužilac odbacio prijavu, odnosno od dana kada je doneto rešenje o obustavljanju postupka.

[...]

Član 224

(1) Javni tužilac obustavlja istragu u bilo koje vreme ako je na osnovu prikupljenih dokaza očigledno da:

1) Ne postoji osnovana sumnja da je određeno lice izvršilo naznačeno krivično delo;

2) Izvršeno delo nije krivično delo koje se goni po službenoj dužnosti;

3) Period zastarevanja za to krivično delo je istekao;

4) Krivično delo je obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem; ili

5) Postoje druge okolnosti koje isključuju gonjenje.

(2) Javni tužilac u roku od osam dana nakon obustavljanja istrage obaveštava oštećenog o ovoj činjenici i o razlozima za to (Član 62. ovog Zakona). Javni tužilac odmah obaveštava pretpretresnog sudiju o obustavljanju istrage.

Zakon br. 03/L-052 o specijalnom tužilaštvu Republike Kosovo

Član 15 – Prelazne odredbe

[...]

15.10 Nakon stupanja na snagu ovog zakona, svi predmeti, informacije, arhive i podaci, u elektronskoj i odštampanoj verziji, u vezi slučajeva pod istragom, okončanim ili obustavljenim od strane UNMIK međunarodnih tužilaca i u posedu Odeljenja pravosuđa Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu (UNMIK) biće predati glavnom EULEX tužiocu, u skladu sa modalitetima utvrđenim Sporazumom između UNMIK-a i EULEX-a Kosovo.

Zakon br. 03/L-053 o nadležnostima, odabiru i raspodeli sudskih predmeta sudijama i tužiocima misije EULEX-a na Kosovu

Član 7 - Opća ovlaštenja tužilaca EULEX-a

7.1 Tužioci EULEX-a imaju ovlaštenje i odgovornost da izvršavaju funkcije svoga tužilaštva, uključujući ovlaštenje za vođenje krivičnih istraga i preuzimanje odgovornosti za nove ili tekuće krivične istrage ili postupke, u okviru STRK-a ili tužilaštva u kojem je on/ona raspoređen/a od strane glavnog tužioca EULEX-a, a u skladu sa modalitetima ustanovljenim ovim Zakonom i od strane Skupštine tužilaca EULEX-a.

7.2 Tužioci EULEX-a saraduju sa javnim tužiocima Kosova radeći u različitim tužilaštvima u kojima su oni/one raspoređeni, u skladu sa modalitetima ustanovljenim ovim Zakonom i od strane Skupštine tužilaca EULEX-a.

7.3 Osim vršenja istražnih radnji i radnji krivičnog gonjenja, u skladu sa odredbama člana 8. ovog Zakona, tužioci EULEX-a nadgledaju, prate i savjetuju javne tužioce Kosova, poštujući princip samostalnosti tužilaca i u skladu sa modalitetima ustanovljenim ovim Zakonom i od strane Skupštine tužilaca EULEX-a. Njihova uloga nadgledanja, praćenja i savjetovanja ne ograničava se na predmete u kojima tužioci EULEX-a mogu vršiti svoja ovlaštenja.

7.4 Tužioci EULEX-a izvršavaju svoje dužnosti u skladu sa važećim zakonom. Oni su pod isključivom nadležnošću glavnog tužioca EULEX-a i nisu pod nadležnošću nijedne kosovske institucije.

Član 8 Ovlaštenja tužilaca EULEX-a na Kosovu

8.1 Tužioci EULEX-a nadležni su za istragu i gonjenje krivičnih djela koja su u isključivoj nadležnosti STRK-a, u skladu sa zakonom kojim je konstituiran STRK, i krivičnih djela, uključujući pokušaj i razne oblike saradnje u krivičnim djelima, navedenih u članu 3.3. od (a) do (u) ovog Zakona.

Ocena prihvatljivosti zahteva

35. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane u Ustavu i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

36. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

37. Sud uzima u obzir član 47. Zakona, koji propisuje:

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.”

38. S tim u vezi, Sud ocenjuje da li podnosilac zahteva ispunjava sve uslove da bude ovlašćena stranka u skladu sa odgovarajućim ustavnim i zakonskim odredbama.

39. U tu svrhu, Sud se poziva na svoju sudsku praksu. U tom smislu, Ustavni sud je priznao kao ovlašćenu stranku roditelje preminule (vidi: *Gëzim i Makfire Kastrati protiv Opštinskog suda u Prištini i Sudskog saveta Kosova*, KI41/12, presuda od 26. februara 2013. godine).

40. Pored toga, Sud naglašava da je i Evropski sud za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) u sličnim slučajevima primio pojedinačne zahteve od lica koja se smatraju indirektnim žrtvama, gde postoji lična i specifična veza između žrtve i podnosioca zahteva. Osim toga, ESLJP je priznao kao ovlašćenu stranku suprugu pokojnog (vidi: *McCann i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 18984/91, presuda od 27. septembra 1995. godine), dok je u drugom slučaju nećak pokojnog priznat kao ovlašćena stranka (vidi: *Yaşa protiv Turkse*, br. 631997/847/1054, presuda od 2. septembra 1998. godine).

41. Shodno tome, uzimajući u obzir da je podnosilac zahteva roditelj pokojnog, Sud zaključuje da on može da se smatra kao ovlašćena stranka u skladu sa članom 113.7 i članom 47.1 Zakona.

Što se tiče suštinskog aspekta

42. Što se tiče zahteva podnosioca, u pogledu odgovornosti organa u događajima koji su doveli do smrti njegovog sina, Sud se poziva na pravilo 36 (3) g) Poslovnika koje glasi:

“Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva:

(g) kada zahtev nije racione temporis u skladu sa Ustavom.”

43. U cilju uspostavljanja vremenske nadležnosti Suda, bitno je da se identifikuje, u svakom konkretnom slučaju, tačno vreme navodnog kršenja. Da bi tako delovao, Sud mora da uzme u obzir činjenice na koje se podnosilac zahteva žali i delokrug ustavnog prava za koje se tvrdi da je povređeno (vidi: *mutatis mutandis*, Evropski sud za ljudska prava, komora, presuda u slučaju: *Blečić protiv Hrvatske*, zahtev br. 59532/0 od 8. marta 2006. godine, stav 82).

44. U tom smislu, Sud ponavlja da se smrt i navodno ubistvo sina podnosioca zahteva dogodilo 4. septembra 2003. godine.
45. To znači da se navodno kršenje prava podnosioca zahteva, garantovano Ustavom, dogodilo pre 15. juna 2008. godine, što predstavlja datum kada je Ustav stupio na snagu i od kada Sud ima vremensku nadležnost.
46. Sud naglašava da je sudska praksa Ustavnog suda u skladu sa sudskom praksom ESLJP prilikom odlučivanja da događaji koji su se desili pre nego što je Ustav stupio na snagu 15. juna 2008. godine nisu *ratione temporis* u skladu sa Ustavom i stoga, ne spadaju pod njegovu vremensku nadležnost (vidi, između ostalog: rešenje Ustavnog suda u slučaju br. KI152/11, podnosilac zahteva: *Bekim Murati*; slučaj br. KI07/11, podnosilac zahteva: *Vehbi Klaiqi*; slučaj br. KI128/11, podnosilac zahteva: *Ismet Boshnjaku*).

Što se tiče proceduralnog aspekta

47. Što se tiče žalbe podnosioca zahteva o nedostatku istrage od strane odgovornih organa, Sud utvrđuje da podnosilac nije iskoristio mogućnost, prema primenjivom zakonu u to vreme, da podnese pismeni zahtev o produženju istrage ili da blagovremeno podigne optužnicu protiv okrivljenih pred Okružnim sudom u skladu sa članom 62. Privremenog zakona o krivičnom postupku Kosova. Dakle, izgleda da je izgubio pravo da se žali.
48. Podnosilac zahteva nije naveo koju bi dodatnu istragu tužilac mogao da izvrši u njegovom slučaju i nije ukazao na to da li je postojao ikakav dokaz koji bi opravdao optužnicu koja bi sada bila podneta protiv bilo koga u vezi sa tragičnom smrću njegovog sina.
49. Pored toga, Sud se poziva na sudsku praksu ESLJP, koji je trebao da se bavi sličnim pitanjem. Naime, u slučaju *Hugh Jordan protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, ESLJP je utvrdio da obaveza istrage "nije obaveza rezultata već sredstava. Vlasti su trebali preduzeti razumne pristupačne mere da bi se obezbedili dokazi u vezi sa incidentom, uključujući, inter alia, i svedočenje očevidaca i ako je potrebno autopsija koja pruža potpun i tačan izveštaj povrede i objektivnu analizu kliničkih nalaza, uključujući i razlog smrti." (vidi *Hugh Jordan protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 24746/94, presuda od 4. maja 2001. godine).
50. Dakle, u tom smislu, Sud smatra da zahtev podnosioca ne ispunjava proceduralne uslove prihvatljivosti u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (1) d) Poslovnika, jer nije uspeo da potkrepi svoje žalbe.
51. Iz toga proizilazi da zahtev podnosioca nije "*ratione temporis*" u skladu sa odredbama Ustava u vezi sa odgovornostima kosovskih organa u vezi sa događajima koji su doveli do smrti sina podnosioca zahteva. Što se tiče žalbe vezano za nedostatak istrage, zahtev podnosioca je očigledno neosnovan, jer nema dokaza da javni tužilac nije sproveo odgovarajuću istragu, kada je doneo odluku da ne postoji osoba koja bi mogla biti optužena zbog incidenta koji je izazvao smrt njegovog sina.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7 Ustava, članovima 20. i 48. Zakona i pravilima 36 (1) d) i 63 (3) g) Poslovnika o radu, na sednici održanoj dana 28 decembra 2015. godine jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4 Zakona;
- IV. DA PROGLASI da odluka stupa na snagu odmah

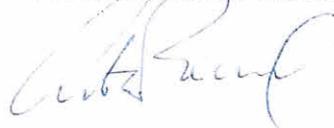
Sudija izvestilac

Robert Carolan

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi